

บทที่ 4

บริบทของพื้นที่ศึกษา

บริบทของพื้นที่ศึกษาของโครงการวิจัยนี้คือชุมชนตำบลบัวตูม อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ และข้อมูลในด้านการบริหารจัดการขยะและสภาพปัญหาในพื้นที่

๑. ข้อมูลพื้นที่

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูม ตั้งอยู่เลขที่ ๓๓ หมู่ ๑๐ บ้านหนองบัวทอง ตำบลบัวตูมอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬรหัสไปรษณีย์ ๓๘๑๗๐ มีระยะทางห่างจากตัวว่าการอำเภอโซ่พิสัย ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดบึงกาฬ ประมาณ ๙๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๔,๖๖๘.๗๕ ไร่ หรือประมาณ ๘๗.๔๗ ตารางกิโลเมตรสภาพพื้นที่ตำบลบัวตูมส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับที่ดอน มีลำห้วยหลายสายไหลผ่าน พื้นดินรอบๆ เป็นที่นา สลับกับสวนยางพารา สลับกับป่าไม้ ป่าโปร่ง ลักษณะของดิน เป็นดินร่วนปนทราย บางแห่งเป็นดินเหนียวปนทราย ประกอบกับมีแหล่งน้ำที่สำคัญหลายแหล่ง เช่น ลำห้วยคำมิด ห้วยงู ห้วยดอกไม้ ห้วยบักเบ้า เป็นแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณและสัตว์น้ำ เป็นแหล่งจับสัตว์น้ำมาบริโภคในการดำรงชีวิตการตั้งบ้านเรือนของชาวบ้าน ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มแบบเครือโดยมีที่นาอยู่รอบๆ

๒. อาณาเขตติดต่อตำบลบัวตูม

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย โดยมีลำห้วยนกกแก้วเชื่อมกับห้วยคำมิดและทุ่งนาเป็นแนวเขตกันมีการใช้ประโยชน์อะไรร่วมกัน คือ ทั้งสองตำบลใช้น้ำจากห้วยนกกแก้วในภาคการเกษตร และในบางกลุ่มคนอาศัยลำห้วยเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลโซ่ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ โดยมีลำห้วยก้านเหลืองเชื่อมกับลำห้วยระมัน และลำห้วยค่าน้อยเชื่อมกับลำห้วยคำมิด เป็นแนวเขตกัน มีการใช้ประโยชน์อะไรร่วมกัน คือ เป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ เนื่องจากลำห้วยระมันและห้วยค่าน้อยมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ทำให้มีปลาชุกชุมมาก

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลวังหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยมีทุ่งนาและลำห้วยนกกแก้วเป็นแนวกัน ในทางทิศตะวันตกส่วนใหญ่จะใช้ลำห้วยนกกแก้ว

เพื่อทำการเกษตร ในช่วงฤดูแล้ง และเป็นแหล่งน้ำที่หล่อเลี้ยงสวนปาล์มน้ำมัน เนื่องจากคนในชุมชนที่มีพื้นที่ติดกับลำห้วยจะปลูกปาล์มน้ำมัน ทั้งสองตำบลจึงใช้แหล่งน้ำเพื่อดูแลและบำรุงสวนปาล์มตามแนวลำห้วย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลหนองพันทา ตำบลโซ อำเภอโศกพิสัย จังหวัดบึงกาฬ โดยมีลำห้วยดอกไม้เชื่อมกับลำห้วยเค็ม และลำห้วยกะมันเชื่อมกับลำห้วยก้านเหลืองเป็นแนวกัน มีการใช้ประโยชน์ คือ ทั้งสามตำบลใช้น้ำร่วมกันในภาคการเกษตร และเพื่อเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ ฯลฯ

๓. เนื้อที่

ตำบลบัวตูม มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕๔,๖๖๘.๗๕ ไร่ หรือประมาณ ๘๗.๔๗ ตารางกิโลเมตรแบ่งเป็นพื้นที่ ได้ดังนี้

- ๓.๑ พื้นที่เพื่อการเกษตรจำนวน ๓๕,๒๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๒
- ๓.๒ พื้นที่เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยจำนวน ๑๕,๒๙๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๙
- ๓.๓ พื้นที่ป่าจำนวน ๔๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๔
- ๓.๔ พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน ๓,๗๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๗

๔. การปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูม แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ ๑ บ้านตูม	หมู่ที่ ๘ บ้านหนองนาดี
หมู่ที่ ๒ บ้านนาเหวอ	หมู่ที่ ๙ บ้านสามหนอง
หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอุดม	หมู่ที่ ๑๐ บ้านหนองบัวทอง
หมู่ที่ ๔ บ้านสามหนอง	หมู่ที่ ๑๑ บ้านท่าคำมิด
หมู่ที่ ๕ บ้านท่าคำรวม	หมู่ที่ ๑๒ บ้านท่าเจริญ
หมู่ที่ ๖ บ้านโนนป่าบาก	หมู่ที่ ๑๓ บ้านโนนสมบูรณ์
หมู่ที่ ๗ บ้านบัวตูม	หมู่ที่ ๑๔ บ้านโนนวิทยา

๔. ข้อมูลประชากร

จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร อำเภอไชยพิสัย จังหวัดบึงกาฬ ปัจจุบัน ตำบลบัวตูมมีประชากรรวม จำนวน ๙,๕๔๓ คน มีจำนวนครัวเรือน ๒,๖๕๘ บาท ครัวเรือน แยกเป็นชาย ๔,๗๙๘ คน หญิง ๔,๗๔๕ คน พบว่าบ้านประชากรหมู่บ้านมี จำนวนสูงสุดคือบ้านหนองนาดี หมู่ ๘ มีจำนวนประชากร ๑,๐๖๐ คน รองลงมา คือ บ้านสามหนอง หมู่ ๙ มีจำนวนประชากร ๙๖๖ คนและหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรน้อย ที่สุด คือ บ้านโนนสมบูรณ์หมู่ที่ ๑๓มีจำนวนประชากร ๕๓๐ คนประชากรส่วนใหญ่ นับ ถิ่นศาสนาพุทธ บางส่วนนับถิ่นศาสนาคริสต์ อาชีพหลักของประชาชนในตำบลบัวตูม คือ ทำนา มีจำนวน ๒๔๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๑๒ รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๙๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๒ และ ทำไร่ จำนวน ๒๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๘ ส่วน อาชีพเสริม ของประชาชน อันดับแรก คือ รับจ้าง จำนวน ๙๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๘รองลงมาคือ ทำนา จำนวน ๖๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๕ และ ทำไร่ จำนวน ๕๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๖ รายได้หลักมาจากการทำนา

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากร แยกตามหมู่บ้าน

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านตูม	๓๓๖	๒๘๗	๖๒๓	๑๗๔
๒	บ้านนาเหว่	๒๗๐	๒๙๘	๕๖๘	๑๖๕
๓	บ้านโนนอุดม	๓๐๔	๒๙๗	๖๐๑	๑๘๙
๔	บ้านสามหนอง	๓๒๗	๓๒๑	๖๔๘	๑๘๒
๕	บ้านท่าคำรวม	๓๖๒	๓๓๘	๗๐๐	๑๘๒
๖	บ้านโนนป่าบาก	๓๑๕	๓๐๙	๖๒๔	๑๗๙
๗	บ้านบัวตูม	๓๖๒	๓๔๒	๗๐๔	๑๘๔
๘	บ้านหนองนาดี	๕๐๔	๕๕๖	๑๐๖๐	๓๔๙
๙	บ้านสามหนอง	๔๙๗	๔๖๙	๙๖๖	๒๗๖
๑๐	บ้านหนองบัวทอง	๒๖๑	๒๙๑	๕๕๒	๑๕๐
๑๑	บ้านท่าคำมิด	๓๓๕	๓๔๘	๖๘๓	๑๖๗
๑๒	บ้านท่าเจริญ	๓๓๙	๓๒๘	๖๖๗	๑๕๓

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑๓	บ้านโนนสมบูรณ์	๒๖๗	๒๖๓	๕๓๐	๑๔๒
๑๔	บ้านโนนวิทยา	๓๑๙	๒๙๘	๖๑๗	๑๖๖
รวม		๕,๗๙๘	๕,๗๔๕	๙,๕๔๓	๒๖๕๘

ที่มา : ข้อมูลจากระบบข้อมูล(TCNAP) ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐)

๕. การศึกษาและสาธารณสุข

ตำบลบัวตูมมีโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส รวม ๔ แห่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๖ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๒ แห่ง มีระบบการดูแลสุขภาพที่เข้มแข็ง มี อสม.ช่วยตรวจเยี่ยมผู้ป่วย และผู้สูงอายุ มีการอบรม อสม. อพส. ประจำปี

๖. กลุ่มทางสังคม

กลุ่มทางสังคมที่ดูแลและช่วยเหลือกันในการดำรงชีวิตประจำวันทั่วไป ดังรายละเอียดคือ

๑.กลุ่ม อสม. เป็นอาสาสมัครมูลฐานของหมู่บ้าน เพื่อการดูแลสุขภาพประชาชนในหมู่บ้าน เป็นการดูแลสุขภาพสมาชิกในหมู่บ้าน โดย อสม.๑ คน ดูแลครอบครัวในหมู่บ้านจำนวน ๑๕ ครัวเรือน ในเขตพื้นที่หมู่บ้านที่ตัวเองได้รับมอบหมาย เพื่อดูแลเกี่ยวกับสุขภาพทุกด้าน เช่นการให้คำปรึกษาการดูแลสุขภาพ การตรวจคัดกรองกลุ่มเสี่ยงต่างๆ มีการเข้าเวรช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ใน รพ.สต. เป็นแกนนำในกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม เช่นการออกกำลังกาย การเต้นบาสโลฟ

๒. กลุ่ม อปพร. เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน อำนวยความสะดวกในการจัดงาน จัดกิจกรรมในหมู่บ้าน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การบังคับใช้กฎและข้อบังคับของหมู่บ้าน เป็นอาสาสมัครกู้ชีพประจำตำบล ให้การช่วยเหลือคนในหมู่บ้าน ในยามปกติและในยามเกิดภัยพิบัติ

๓. กลุ่มแม่ของแผ่นดิน เป็นกลุ่มที่มีการช่วยเหลือดูแลเด็กและเยาวชน ปัจจุบันมีเงินหมุนเวียนกลุ่ม๙๐๐๐บาทเป็นพระราชทรัพย์พระราชทานที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ

พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานให้กับราษฎรที่ทำหน้าที่ป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน/ มีสำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาต่อยอดให้ ให้เป็น กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๔. กองทุนหมู่บ้าน ซึ่งได้รับนโยบายและแนวทางมาจากรัฐบาลมีงบประมาณจัดตั้งครั้งแรก ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทมาหมุนเวียนเพื่อให้คนในชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียนในการกู้ยืมเพื่อทำการเกษตรได้ผลกำไรและได้ดอกเบี้ยจากการกู้ยืมของสมาชิกและนำมาหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมต่อไป มีการระดมทุนและสัจจะการออมเพื่อสมทบในการให้กู้ยืม

๕. สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราบัวตุมจำกัด ทำการรวบรวมยางของสมาชิกผู้ปลูกยางพารา เพื่อต่อราคากับพ่อค้าคนกลางระดมทุน เพื่อซื้อยางพารา เมื่อได้กำไร มีการแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิก มีการแบ่งผลกำไรส่วนหนึ่งช่วยสังคม ผู้ยากไร้ ช่วยโรงเรียน มีการช่วยเหลือสมาชิก เมื่อมีการจัดงานสังคมต่างๆ จัดกิจกรรมของกลุ่มเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการจัดงานสังคม ต่างๆ ของกลุ่ม ด้านการจัดการขยะ น้ำ และป่าไม้ ให้ทุนแก่โรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กในวันเด็ก มีการจัดทำผลิตภัณฑ์ ในกลุ่มเพิ่มคือ น้ำยาล้างจาน น้ำมันวดสมุนไพร ยาหม่อง เพื่อดูแลสุขภาพในชุมชน

๖. กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์ปลา เป็นกลุ่มทางสังคมมีการตั้งกติกาเพื่อให้ประชาชนในตำบลมีสัตว์น้ำบริโภคมีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์สัตว์น้ำ ในช่วงฤดูวางไข่ นอกจากนี้ในช่วงฤดูหนาวและฤดูแล้ง จะเปิดให้มีการลงจับปลา โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านจะดำเนินการ จำหน่ายบัตรเพื่อระดมเงินจากผู้ร่วมกิจกรรมจับปลาเพื่อการกุศล โดยเงินที่ได้จะนำไปบำรุงวัด หรือ สาธารณะประโยชน์ของชุมชน

๗. กลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน เป็นการช่วยเหลือกันในสังคมคือเมื่อมีสมาชิกเสียชีวิตจะมีการรวบรวมเงินสมาชิกของหมู่บ้านไปช่วยเหลือครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวเสียชีวิต โดยมีผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่เก็บรวบรวมเงินดังกล่าวพร้อมทั้งตรวจเช็ครายชื่อและมอบให้ครอบครัวผู้เสียชีวิตเพื่อนำไปใช้ในการจัดงานศพ โดยมีการตั้งกลุ่มช่วยเหลือกันในทุกหมู่บ้านและบางกลุ่มมีสมาชิกรวมกัน ๕ หมู่บ้าน ทำให้จำนวนเงินช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้นด้วยทั้งยังมีการ

ส่งเสริมศาสนา คือ การให้การบริจาคเงินช่วยทางวัดเพื่อเป็นค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นสวัสดิการ แก่วัดและเมรุประจำหมู่บ้าน

๘. กลุ่มผลิตไม้กวาดบ้านโนนอุดม มีภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาคือ การทำไม้กวาดดอกหญ้า ไว้ใช้ในครัวเรือน ซึ่งทำเป็นรุ่น สืบทอดกันมา ทำทั้งเด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย จนผู้สูงอายุ จนเกิดความชำนาญในการทำไม้กวาด สร้างรายได้ให้กับครอบครัว บางครอบครัวเป็นรายได้หลัก จึงเป็นที่มาของการตั้งกลุ่มผลิตไม้กวาดบ้านโนนอุดม ณ ปัจจุบันนี้มีการจำเพื่อจำหน่ายมีการปรับรูปแบบตามคำสั่งซื้อของลูกค้ามีการจัดกิจกรรมกลุ่มโดยมีสมาชิกที่มีความต้องการการแก้ไขปัญหาดียวกันคือการขาดแคลนวัตถุดิบ และการถูกกดราคาจากพ่อค้าที่มารับซื้อผลผลิต(ไม้กวาด)มีการรวบรวมทุนหุ้นสมาชิกหุ้นละ ๑๐ บาท จำนวนไม่เกิน ๕๐ หุ้น ในเบื้องต้นเพื่อการซื้อวัตถุดิบในการผลิต (แชม ไม้ไฟ) ซึ่งในพื้นที่ห้องถิ่นไม่เพียงพอ ในการผลิตไม้กวาด แบบเป็นกลุ่ม สัปดาห์ละ ๓ วัน ในจำนวนสมาชิก ๓๐ คน เมื่อได้ผลกำไรประจำปี ได้แบ่งผลกำไรแก่สมาชิกตามสัดส่วนของหุ้นมีการจัดสัดส่วนในการช่วยเหลือสมาชิกเมื่อมีเหตุ การเสียชีวิต การช่วยเหลือสังคม วัดในหมู่บ้าน โรงเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและยังเป็นสถานที่เรียนรู้การทำไม้กวาดให้เด็กและเยาวชนได้ มีการจัดการอนุรักษ์ธรรมชาติโดยการแบ่งใช้และปลูกทดแทน ต้นแชม ต้นไฟ สมาชิกกลุ่มใน บางส่วนก็เป็นอาสาสมัครดูแลสุขภาพหมู่บ้านคือมีการกระจายความรู้แก่หมู่บ้านอื่นๆใน ตำบลเพื่อให้เกิดรายได้เสริมในช่วงว่างงานเป็นเครือข่ายกันในการแบ่งปันช่องทางการตลาด(ส่วนแบ่งการตลาด) โดยตกลงร่วมกันว่าต้องเป็นสินค้าที่มีคุณภาพเท่ากัน และไม่ขายตัดราคากันเพื่อความยั่งยืนของการตลาดไม้กวาด

๙. ตลาดสาธิตร้านค้า ปัจจุบันมีเงินหมุนเวียน ๑๐๐,๐๐๐ บาทกิจกรรมกลุ่มคือ การจัดซื้อสินค้าที่จำเป็นที่ต้องใช้ อุปโภคและบริโภคในครัวเรือน ในชีวิตประจำวัน เพื่อจำหน่ายให้สมาชิกในราคาถูก มีการรวบรวมหุ้นสมาชิก เพื่อการจัดซื้อสินค้า มีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสังคม เช่น โรงเรียน และวัดเพื่อการบูรณะ และการศึกษาของเด็ก

๑๐. กลุ่มจัดการระบบน้ำประปาหมู่บ้าน ๒ เมื่อมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงได้เกิดการก่อตั้งการทำระบบประปาหมู่บ้านขึ้นในส่วนของการบริหารจัดการน้ำประปา บ้านนาเหวอ หมู่ที่ ๒ เริ่มดำเนินการเมื่อ ปี ๒๕๔๐ โดยมีนาย ทรงยศ แสงตะวัน เป็นประธาน ได้รับงบประมาณจากโครงการ SML ปี ๒๕๔๒ จึงทำการปรับปรุงใหม่โดยมี

การเก็บเงินค่าน้ำ ราคา ๓ บาท ต่อหน่วย แต่ ณ ปัจจุบัน เก็บเป็น ๕ บาท ต่อหน่วย เป็นน้ำตลอด ๒๔ ชั่วโมง ทำความสะอาดเดือนละครั้ง โดยมีจิตอาสาช่วยกันทำความสะอาด และโครงการน้ำประปาหมู่บ้านที่ ๒ ยังเป็น ศูนย์กระจายน้ำไปยังหมู่บ้านข้างๆอีก ๓๕ หลังคาเรือน

๑๑. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู ๒ สมาชิกทั้งหมด ๓๕๕ คน ปัจจุบันกองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีเงินหมุนเวียน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีพัฒนาการอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ มาให้ความรู้เกี่ยวกับการออมโดยปันผล ๘๐ % ค่าตอบแทนกรรมการ ๑๐ % หักเข้ากองกลาง ๕ % สาธารณะประโยชน์ ๒ % ประกันความเสี่ยง ๒ % ซึ่ง มีการกู้แบบฉุกเฉิน คิด้ร้อยละ ๓ บาทต่อเดือน และการกู้ระยะยาวร้อยละ ๒ บาท สงคืนเป็นแบบปีต่อปี โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานมีกติการ่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความยั่งยืนให้กับตนเองและสังคมต่อไป

๑๒. กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านหนองนาดี เนื่องจากคนในชุมชนทำสวน ทำนา ดังนั้นจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย ทั้งปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยเคมี เพื่อใช้ในภาคการเกษตร แต่เนื่องจากปุ๋ยราคาสูง แต่รายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรได้น้อย ทำให้มีกำไรน้อยหรือบางครั้งแทบไม่มีกำไรเลย จึงเกิดแนวคิดเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในภาคการเกษตรเพื่อลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมี กลุ่ม ในส่วนการบริหารจัดการนั้นกลุ่มจะมีการสร้างการเรียนรู้ให้กับสมาชิก ทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกรายใหม่ มีการระดมเงินเพิ่มสร้างการมีส่วนร่วมให้กับสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถจัดการตนเองได้

๑๓. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู ๘ ก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๔๒ มีสมาชิกครั้งแรก ๒๘ คน เก็บเดือนละ ๓๐ บาท เป็น ๙๐๐ บาท เกิดจากการระดมทุนของชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ จนพัฒนาทำให้มีชาวบ้านสนใจที่จะมาลงหุ้น และกู้ยืมมากขึ้น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๓๕๐ คน และซื้อหุ้นละ ๑๐๐ บาท แต่ไม่เกินคนละ ๕ หุ้น และอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒ ต่อปีในการยืม จะจ่ายผลกำไรคือในรูปแบบจำนวนหุ้นมากน้อยหลังหักค่าใช้จ่ายจากค่าตอบแทนคณะกรรมการและค่าใช้จ่ายต่างๆไว้ ๓๐% ที่เหลือ ๗๐% นำมาปันผล

นอกจากนี้ตำบลบัวตูมยังมีการจัดการ เพื่อสร้างงานสร้างรายได้โดยการจัดทำโครงการอบรมส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม และการสนับสนุนการก่อตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ จัดทำโครงการอบรมเรื่องโทษของยาเสพติด จัดทำโครงการกีฬาต่อต้านยาเสพติด

ติดโดยมีการตั้งสมาชิกในชุมชนหลายกลุ่มเข้าร่วมเช่น สภาเด็ก ศูนย์พัฒนาครอบครัว เด็ก และสตรี การตั้งกลุ่มอาสาสมัคร อสม. กลุ่ม อปพร. กลุ่ม ชรบ. โดยเฉพาะการตั้งกลุ่ม เพื่อสร้างเศรษฐกิจในตำบลเช่นกลุ่มสานกระติบข้าวสมุนไพรวาน ๑๐๘ กลุ่มเลี้ยงไก่ดำ หมู ๖ กลุ่มสานกระติบข้าว กลุ่มทำผ้าห่มเพื่อการผลิตและทอผ้า หมู ๗ ,กลุ่มจักสานไม้ ฝ้าย หมู ๑ กลุ่มทำผ้าห่ม หมู ๕ กลุ่มทอผ้าบ้านสามหนอง หมู ๙ กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มทอ ผ้าบ้านสามหนอง หมู ๙(สาขา๒) กลุ่มทำไม้กวาดโนนอุดม หมู ๓ และ ๑๓ กลุ่มทอผ้า ใหม กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ หมู ๘ กลุ่มทำผ้าห่ม หมู ๕ กลุ่มธนาคารขยะ การคัดแยก และ จำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้ (ทุกหมู่บ้านในตำบล)และการจัดการกลไกทางการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่าในการต่อรองราคา เช่น กลุ่มสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราบัวตุม หมู ๑๔

ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการจัดการเศรษฐกิจของชุมชนในระดับกลุ่มและองค์กร ชุมชน ประกอบด้วย ๘ ลักษณะ คือ

๑) ส่งเสริมให้มีความรู้ด้านอาชีพ โดยการประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน ภายนอก เช่น สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดบึงกาฬ ฝึกอาชีพการทำน้ำยาล้าง จานและการทำยาหม่อง จนเกิดการพัฒนาต่อยอดจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพการทำน้ำยา ล้างจานและกลุ่มทำยาหม่อง หมู ๕ หมู ๙และหมู ๑๔

๒) การส่งเสริมอาชีพโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบัวตุมให้งบประมาณอุดหนุน ในการ

ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในตำบลเป็นประจำทุกปี เช่น กลุ่มทอผ้า หมู ๕ หมู ๘ หมู ๙ หมู ๑๑ หมู ๑๒ กลุ่มทำปุ๋ยหมัก หมู ๘ กลุ่มสานกระติบข้าว หมู ๖ กลุ่มทำผ้าห่ม หมู ๕ หมู ๗ เป็นต้น

๓) กลุ่มจัดสวัสดิการ เช่น การจัดสวัสดิการช่วยจัดการศพให้กับสมาชิก เช่น ฌาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ตำบล กองทุนฌาปนกิจ สงเคราะห์ธนาคารขยะ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนเงินล้านรวมทั้งการ ให้บริการเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการลดค่าใช้จ่ายและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

๔) การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคา เช่น สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราบัวตุม หมู ๑๔กลุ่มเกษตรกรลานยาง หมู ๒,๘, ๙,๑๐,๑๑,๑๓ ขยายยาก้อนถั่ว (ขี้ยาง) กลุ่มผลิต ไม้กวาด หมู ๓, หมู ๑๓

๕) การอบรมเพื่อเรียนรู้เทคนิคในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน เช่น อบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อบรมการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ อบรมการตัดแยกขยะเพื่อนำไปขายให้ได้ราคาดีการแปรรูป การประยุกต์ การพัฒนารูปแบบเพิ่มมูลค่า เช่นการเพิ่มสีส่นและหีบห่อ ในกลุ่มไม้กวาดและกลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน การส่งเสริมการส่งสินค้าประกวดและเข้าร่วมกระบวนการรองรับรองผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่นมาตรฐานสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) มาตรฐานผลิตสินค้าชุมชน(มพช.)

๖) การทำความเข้าใจหลักการกลุ่มอาชีพและกองทุน เพื่อการนำเงินรายได้ มาแบ่งปันผลกำไรให้กับสมาชิก และช่วยเหลือสังคม โดยการจัดการอย่างเป็นระบบการออมของกลุ่ม

๗) การสนับสนุนส่งเสริมให้มีช่องทางการระบายสินค้า เช่นการออกร้านแสดงสินค้า การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดและพัฒนาชุมชนอำเภอ การเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ทางสื่อออนไลน์ต่างๆ

๘) การสนับสนุนส่งเสริมในการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะสินค้าและบริบทพื้นที่ เช่น ลายผ้าสีม่วงชั้นหมากเบ็ง (เป็นสิ่งบ่งชี้เฉพาะของพื้นที่ตำบลและหมู่บ้าน)

๖. สภาพปัญหาในพื้นที่

ปัญหาที่องค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูมให้ความสำคัญมากคือปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ได้มีความพยายามในการจัดการใน ๔ ส่วน คือ ๑) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: ดิน น้ำ ป่า ๒) การจัดการมลพิษ ๓)การจัดการพลังงานทางเลือก ๔)การจัดการสภาวะแวดล้อม ตลอดมา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตร ปัญหาที่พบจึงเกิดจากมลพิษ ที่เกิดจากการใช้สารเคมีในนาข้าวและสวนยางพาราในปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ตำบลบัวตูมมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติหลายแห่ง จึงยังมีปัญหาการทิ้งขยะในแม่น้ำ ลำคลอง จากระบบข้อมูล TCNAP ณ วันที่ ๑๕มีนาคม ๒๕๖๐ การกำจัดขยะของคนในชุมชน ยังใช้การเผามากที่สุด (ร้อยละ ๗๘.๙๖) รองลงมาคือการฝัง (ร้อยละ๔๐.๗๘)ยังมีส่วนน้อยที่มีการใช้ประโยชน์จากขยะอย่างการทำปุ๋ยหมัก (ร้อยละ๑๑.๓๔) การตัดแยกขยะรีไซเคิล (ร้อยละ๑๐.๘๓) สิ่งที่ยังต้องการการบริหารส่วนตำบลบัวตูมต้องการก็คือ การลดปริมาณการทิ้งขยะ การเพิ่มจำนวนประชากรที่มีจิตสำนึก มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะ การเพิ่มมูลค่าขยะ การประดิษฐ์งานฝีมือจากขยะเพื่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนที่สามารถจะบูรณาการเอา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนในผลงานประดิษฐ์และในผลิตภัณฑ์
จากชุมชน

๓) เนื้อที่ ตำบลบัวตุ้ม

ตำบลบัวตุ้ม มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕๔,๖๖๘.๗๕ ไร่ หรือประมาณ ๘๗.๔๗ ตารางกิโลเมตร

แบ่งเป็นพื้นที่ ได้ดังนี้

- พื้นที่เพื่อทำการเกษตร จำนวน ๓๕,๒๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๒
- พื้นที่เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยจำนวน ๑๕,๒๙๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๙
- พื้นที่ป่า จำนวน ๔๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๔
- พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน ๓,๗๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๗

๔) การปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวตุ้ม แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ ๑ บ้านตุ้ม	หมู่ที่ ๘ บ้านหนองนาดี
หมู่ที่ ๒ บ้านนาเหวอ	หมู่ที่ ๙ บ้านสามหนอง
หมู่ที่ ๓ บ้านโนนอุดม	หมู่ที่ ๑๐ บ้านหนองบัวทอง
หมู่ที่ ๔ บ้านสามหนอง	หมู่ที่ ๑๑ บ้านท่าคำมิต
หมู่ที่ ๕ บ้านท่าคำรวม	หมู่ที่ ๑๒ บ้านท่าเจริญ
หมู่ที่ ๖ บ้านโนนป่าบาก	หมู่ที่ ๑๓ บ้านโนนสมบูรณ์
หมู่ที่ ๗ บ้านบัวตุ้ม	หมู่ที่ ๑๔ บ้านโนนวิทยา

๕) ข้อมูลด้านประชากร

จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ปัจจุบัน ตำบลบัวตุ้มมีประชากรรวม จำนวน ๙,๕๔๓ คน มีจำนวนครัวเรือน ๒,๖๕๘ บาท ครัวเรือน แยกเป็นชาย ๔,๗๙๘ คน หญิง ๔,๗๔๕ คน พบว่าบ้านประชากรหมู่บ้านมีจำนวนสูงสุดคือบ้านหนองนาดี หมู่ ๘ มีจำนวนประชากร ๑,๐๖๐ คน รองลงมา คือ บ้านสามหนองหมู่ ๙ มีจำนวนประชากร ๙๖๖ คนและหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ บ้านโนนสมบูรณ์หมู่ที่ ๑๓มีจำนวนประชากร ๕๓๐ คน

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากร แยกเป็นรายหมู่บ้าน

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านตุม	๓๓๖	๒๘๗	๖๒๓	๑๗๔
๒	บ้านนาเหว่อ	๒๗๐	๒๙๘	๕๖๘	๑๖๕
๓	บ้านโนนอุดม	๓๐๔	๒๙๗	๖๐๑	๑๘๙
๔	บ้านสามหนอง	๓๒๗	๓๒๑	๖๔๘	๑๘๒
๕	บ้านท่าคำรวม	๓๖๒	๓๓๘	๗๐๐	๑๘๒
๖	บ้านโนนป่าบาก	๓๑๕	๓๐๙	๖๒๔	๑๗๙
๗	บ้านบัวตุม	๓๖๒	๓๔๒	๗๐๔	๑๘๔
๘	บ้านหนองนาดี	๕๐๔	๕๕๖	๑๐๖๐	๓๔๙
๙	บ้านสามหนอง	๔๙๗	๔๖๙	๙๖๖	๒๗๖
๑๐	บ้านหนองบัวทอง	๒๖๑	๒๙๑	๕๕๒	๑๕๐
๑๑	บ้านท่าคำมิด	๓๓๕	๓๔๘	๖๘๓	๑๖๗
๑๒	บ้านท่าเจริญ	๓๓๙	๓๒๘	๖๖๗	๑๕๓
๑๓	บ้านโนนสมบูรณ์	๒๖๗	๒๖๓	๕๓๐	๑๔๒
๑๔	บ้านโนนวิทยา	๓๑๙	๒๙๘	๖๑๗	๑๖๖
รวม		๔,๗๙๘	๔,๗๔๕	๙,๕๔๓	๒๖๕๘

ที่มา : ข้อมูลจากระบบข้อมูล(TCNAP) ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

๑.๒.๒ ด้านการเมืองการปกครอง

๑) การปกครอง

ด้านการเมืองและการปกครองของตำบลบัวตุม มีผู้บริหารท้องถิ่นดังนี้

๑.๑ นายพงษ์พร มาโนส นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบัวตุม

๑.๒. นายสมควน สาระขัน รองนายกองค้การบริหารส่วน

ตำบลบัวตุม

๑.๓. นายสิทธิชัย สารธิราช รองนายกองค้การบริหารส่วน

ตำบลบัวตุม

๑.๔. นายประเสริฐ แก้วประสิทธิ์ เลขานุการนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบัวตูม

ด้านการปกครองท้องถิ่น มีผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน
ปกครอง ดังนี้

๑.๑ นายจรูญรัตน์ เนหลำ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านตูม
๑.๒ นายสมยศ แสงตะวัน นาเหว่อ	กำนันตำบลบัวตูมหมู่ที่ ๒ บ้าน
๑.๓ นายบุญนิก คำสามารถ อุดม	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านโนน
๑.๔ นางคำมาน ศรีโนนยาง หนอง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านสาม
๑.๕ นายประดิษฐ์ ตางจรรยา รวม	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ บ้านท่าคำ
๑.๖ นายสัมฤทธิ์ คำมี ป่าปาก	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ บ้านโนน
๑.๗ นายวิชัย เกตุพันธ์	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ บ้านบัวตูม
๑.๘ นายเกียรติศักดิ์ ภาพโสภา บ้านหนองนาดี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘
๑.๙ นายสำรอง ศรีโคตร หนอง	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ บ้านสาม
๑.๑๐ นายพนม กินเสน คำมิต	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐ บ้านท่า
๑.๑๑ นายวิชัย อินทร์อุดม เจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ บ้านท่า
๑.๑๒ นายจ่านง หมื่นสาย สมบูรณ์	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒ บ้านโนน
๑.๑๓ นายแสงจันทร์ งามมีศรี วิทยา	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ บ้านโนน

๑.๒.๓ ด้านเศรษฐกิจ

๑.การประกอบอาชีพ (จำแนกตามการประกอบอาชีพ)

ประชาชนตำบลบัวตูมประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่ ๕ อันดับ
รายละเอียดดังนี้ ทำนา ร้อยละ

๕๑ ,ทำสวน ร้อยละ ๓๖ ไร่,ทำไร่ ร้อยละ ๖, จ้างทั่วไป ร้อยละ ๔ , และพนักงาน/ลูกจ้าง
เ อ ก ข น ร ี อ ย ล ะ ๓ ,
ของประชากรทั้งหมด ทำให้ตำบลบัวตูมเป็นตำบลที่เด่นในเรื่องเกษตรกรรม การ
ประกอบอาชีพทำนาของคนในชุมชนส่วนใหญ่ทำเพื่อใช้บริโภคในครอบครัวเท่านั้นใน
ส่วนของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชน จะมีการรวมกลุ่มอาชีพของประชาชนใน
ชุมชนซึ่งเป็นส่วนที่สร้างรายได้หลักให้กับคนในชุมชน อาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจของ
ชุมชนจะมาจากการประกอบหลักลำดับที่สอง คือ ทำสวน ซึ่งแยกออกดังนี้ เช่น สวน
ยางพารา การรับจ้างกรีดยางพารา การรวมกลุ่มอาชีพ ผลิตปุ๋ยชีวภาพ เพื่อจำหน่าย
ในชุมชน และชุมชนอื่น ดังเช่นกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งโดยผู้ใหญ่บ้าน
บ้านหนองนาดี หมู่ ๘ ,กลุ่มปุ๋ย บ้านสามหนอง หมู่ ๙ การรวมกลุ่มกันผลิตไม้กวาด
ดอกหญ้า เพื่อจำหน่ายทั้งในชุมชน ส่งขายต่างจังหวัด ซึ่งปัจจุบันนี้กลุ่มผลิตไม้กวาด
เป็นแหล่งจำหน่ายไม้กวาดที่มีชื่อเสียงอำเภอ เนื่องจากไม้กวาดมีความสวยงาม ความ
คงทน ตำบลบัวตูมตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนใน
ตำบลไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมการศึกษาดูงานและการสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้าง
ชุมชนให้เข้มแข็งโดยให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จึงทำให้เกิดกลุ่ม
ขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ภายในตำบล ขึ้นมากมายเช่น กลุ่มทอผ้าไหม บ้านหนองนาดี
, กลุ่มสตรีพัฒนาอาชีพ บ้านท่าคำมิด (ทอผ้าลายพื้นเมืองประจำจังหวัด) สหกรณ์
กองทุนสวนยางพารา บ้านโนนวิทยา ร้านค้าชุมชน กลุ่มจักสานกระติบข้าว บ้านโนน
ป่าบาก , กลุ่มจักสานกระติบข้าว บ้านบัวตูม และกลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น

กิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูม มีการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตแบบ
พอเพียง เช่น การปลูกผักสวนครัว การผลิตปุ๋ยใช้เองในครัวเรือน การรู้จักพอประมาณ
ในการใช้จ่ายเงิน , การสนับสนุนให้ทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้รู้รายรับ-รายจ่ายของ
ครัวเรือน เพื่อจะได้ตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป เช่น การซื้อเหล้า การซื้อหวย ฯลฯ

, การส่งเสริมให้มีอาชีพเสริม เช่น จัดอบรมการประกอบอาชีพเสริม ทำให้ประชาชนมีความรู้และประสบการณ์ สามารถต่อยอดองค์ความรู้นำไปสู่การรวมกลุ่มกันสร้างอาชีพเสริม เช่น กลุ่มผลิตไม้กวาด , กลุ่มนวดแผนไทย , กลุ่มผลิตน้ำยาล้างจาน ฯลฯ , การสนับสนุนการลดรายจ่าย โดยการนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เช่น เศษอาหารในครัวเรือน แกลบ ปุ๋ยคอก รำ หอยเชอร์รี่ ฟางข้าว มาผลิตเป็นปุ๋ยหมัก เพื่อใช้ในภาคการเกษตร เพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งมีราคาแพง , สนับสนุนให้เกิดการออมทรัพย์ หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ มาอบรมส่งเสริมความรู้เรื่องการจัดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดตั้งสหกรณ์ ทำให้เกิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มออมทรัพย์พ่อบ้าน กลุ่มแม่บ้าน และสหกรณ์สวนยางพาราบัวตุม จำกัด ฯลฯ ทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำพืชเศรษฐกิจและพื้นที่ปลูกของชาวตำบลบัวตุมจะเห็นได้ดังนี้

๑) การเกษตร

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลบัวตุม ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก (ร้อยละ ๙๙.๐๐)ของ

พื้นที่ทั้งหมด การทำนาจะเป็นการทำเพื่อการบริโภคเท่านั้น และทำแค่นาปี อาศัยน้ำฝนตามฤดูกาลเป็นหลักในส่วนพืชที่ทำรายได้ให้กับชาวตำบลบัวตุม ส่วนใหญ่เป็นยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ยูคาลิปตัส

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก(ไร่)	จำนวนครัวเรือน
๑	ข้าว	๑๕,๕๖๐	๑๒๑๘
๒	ยางพารา	๑๗,๔๘๒	๑๐๙๖
๓	ปาล์ม	๖๐๗	๗๑
๔	มันสำปะหลัง	๙๒๔	๑๕๑
๕	ยูคาลิปตัส	๖๔๓	๑๐๔

หมอดินอาสาประจำตำบล คือ นายเชียร รัชากแก้ว

๒) การปศุสัตว์

ลำดับที่	สัตว์เลี้ยง	จำนวน (ตัว)	หมายเหตุ
๑	กระบือ	๓๕	

๒	โค	๑๐๐	
๓	สุกร	๔๐๐	
๔	ไก่ – เป็ด	๗,๐๐๐	

๒. หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูม

หน่วยธุรกิจ คือ บุคคลหรือกลุ่มองค์กรที่ทำหน้าที่นำเอาปัจจัยการผลิต
ต่างๆ มาแปรรูป

ผลิตเป็นสินค้าหรือแล้วนำไปขายให้แก่ผู้บริโภค หน่วยบริการ และมีกลุ่มรวบรวม
ผลผลิตเพื่อการขายและการต่อรองทางการตลาดกับ หน่วยเศรษฐกิจอื่นๆ หน่วยธุรกิจ
ประกอบด้วย ผู้ผลิตและผู้ขายรวมถึงการขายบริการ ซึ่งหน่วยธุรกิจบางหน่วยก็ทำ
หน้าที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ขาย หรือเป็นเพียงผู้ผลิต หรือผู้ขายอย่างหนึ่งอย่างใด
เป้าหมายที่สำคัญของหน่วยธุรกิจคือการแสวงหากำไรสูงสุดจากการประกอบการของ
ตนหน่วยธุรกิจในตำบลบัวตูม ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อหน่วยธุรกิจ	สถานที่ตั้ง	จำนวน
๑	ร้านค้า	หมู่ที่๑ บ้านตูม	๘
		หมู่ที่๒ บ้านนาเหวอ	๔
		หมู่ที่๓ บ้านโนนอุดม	๕
		หมู่ที่๔ บ้านสามหนอง	๓
		หมู่ที่๕ บ้านท่าคำรวม	๓
		หมู่ที่๖ บ้านโนนป่าบาก	๔
		หมู่ที่๗ บ้านบัวตูม	๓
		หมู่ที่๘ บ้านหนองนาดี	๔
		หมู่ที่๙ บ้านสามหนอง	๔
		หมู่ที่๑๐บ้านหนองบัวทอง	๕
		หมู่ที่๑๑บ้านท่าคำมิด	๓
		หมู่ที่๑๒บ้านท่าเจริญ	๔
		หมู่ที่๑๓บ้านโนนสมบูรณ์	๓
		หมู่ที่๑๔ บ้านโนนวิทยา	๓
		รวม	๕๖
๒	โรงสีข้าวขนาดเล็ก	หมู่ที่๗บ้านบัวตูม	๒
		หมู่ที่๑๐บ้านหนองบัวทอง	๒

		รวม	๔
--	--	------------	----------

๑.๒.๔ ด้านสังคม

๑. ด้านการศึกษา

ตารางแสดงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนประถมศึกษา
และโรงเรียนขยายโอกาส รวม ๔ แห่ง

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	สถานที่ตั้ง	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน
๑	โรงเรียนชุมชนบ้านตุ้ม	บ้านหนองบัว ทอง	๑๐	๒๘๑
๒	โรงเรียนบ้านท่าคำรวม	บ้านท่าเจริญ	๑๐	๑๐๖
๓	โรงเรียนบ้านสามหนอง	บ้านสามหนอง	๑๗	๒๐๑
๔	โรงเรียนบ้านนาเหວโนน อุดม	บ้านนาเหວ	๑๘	๒๑๖

ที่มา : ข้อมูลจากระบบข้อมูล(TCNAP) ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๖ แห่ง

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	สถานที่ตั้ง	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน
๑	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตุม	บ้านบัวตุม	๕	๖๙
๒	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าคำรวม	บ้านท่าเจริญ	๓	๒๖
๓	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสาม หนอง	บ้านสาม หนอง	๓	๓๓
๔	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาเหวอ	บ้านโนนวิทยา	๕	๗๖
๕	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนอุดม	บ้านโนนอุดม	๓	๓๘
๖	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสาม หนอง(วัด)	บ้านคำมิด	๓	๓๖

ที่มา : ข้อมูลจากระบบข้อมูล(TCNAP) ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

๒. ด้านสถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ บางส่วนนับถือศาสนาคริสต์ โดยมี
รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ลำดับที่	ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
๑	ศาสนาพุทธ	๗,๐๑๑	๙๙.๘๓
๒	ศาสนาคริสต์	๑๑	๐.๑๖
๓	ศาสนาอิสลาม	๑	๐.๐๑
	รวม	๗,๐๒๓	๑๐๐

ที่มา : ข้อมูลจากระบบข้อมูล(TCNAP) ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

ลำดับที่	สถาบันและองค์กรทางศาสนา	สถานที่ตั้ง
๑	วัดปิววาส	บ้านนาเหวอ
๒	วัดอุดมวาราราม	บ้านโนนอุดม
๓	วัดป่าโนนอุดม	บ้านโนนอุดม
๔	วัดพุทธภูมิเทพนิมิต	บ้านท่าคำรวม

๕	วัดบ้านท่าคำรวม	บ้านท่าคำรวม
๖	วัดบ้านโนนป่าบาก	บ้านโนนป่าบาก
๗	วัดป่าแก้วสวรรค์	บ้านหนองนาดี
๘	วัดป่าภูริวัตน์	บ้านหนองนาดี
๙	วัดป่าเกาะแก้วน้ำใส	บ้านสามหนอง
๑๐	วัดโพนทอง	บ้านหนองบัวทอง
๑๑	วัดใหม่เมืองทอง	บ้านหนองบัวทอง
๑๒	วัดป่าเมตตาธรรม	บ้านท่าคำมิด
๑๓	วัดท่าเจริญธรรมาทิพย์	บ้านท่าเจริญ
๑๔	วัดอุดมธรรม	บ้านโนนอุดม
๑๕	สำนักสงฆ์วิเวกศรีบัวทอง	บ้านหนองบัวทอง

ที่มา : ข้อมูลจากระบบข้อมูล(TCNAP) ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

๓.ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูม มีระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ชุมชน ได้มี

การจัดตั้งศูนย์ป้องกัน โดยมีการอบรม อปพร.เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่บุคลากร มีการเข้าเวรขง อปพร.ที่ศูนย์บริการประจำตำบลโดยมีสถานที่ให้บริการแก่ประชาชน ดังต่อไปนี้

๓.๑มีชุด อปพร.และชุดรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ ๑๔ หมู่บ้านโดยมีกิจกรรม คือ อบรมการฝึกอบรมทบทวน อปพร.ตำบลบัวตูม เพื่อให้กลุ่ม อปพร.ได้ทบทวนหลักปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐตลอดจนมีความเข้มแข็งสามารถที่จะช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยได้ทันทางที่

๓.๒มีศูนย์ปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัยฉุกเฉิน (EMS ๑๖๖๙) มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยได้รับการฝึกจากโรงพยาบาลโซพิสัย อำเภอโซพิสัย จังหวัดบึงกาฬ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบเหตุในขั้นต้นก่อนนำส่งโรงพยาบาลโซพิสัย ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอ หรือนำส่งโรงพยาบาลบึงกาฬ โรงพยาบาลประจำจังหวัด พื้นที่ประชาชนในพื้นที่ตำบลบัวตูม และตำบลใกล้เคียง สามารถใช้บริการได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยโทรแจ้งเหตุได้ที่ ๑๖๖๙

๓.๓ ศูนย์ป้องกันและลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในการเดินทางกลับภูมิลำเนาในช่วงเทศกาลต่าง ๆ โดยการดำเนินกิจกรรมจัดตั้งจุดตรวจ ทั้งหมด ๘ จุดคือ จุดที่ ๑ หมู่ ๑ บ้านตูม ,หมู่๗ บ้านบัวตูม ,หมู่ ๑๐ บ้านหนองบัวทอง จุดที่ ๒ หมู่ ๒ บ้านนาเหวอ, หมู่ ๑๔ บ้านโนนวิทยา จุดที่ ๓ หมู่ ๓ บ้านโนนอุดม ,หมู่ ๑๓ บ้านโนนสมบูรณ์ จุดที่ ๔ หมู่ ๔ บ้านสามหนอง จุดที่ ๕ หมู่ ๕ บ้านท่าคำรวม จุดที่ ๖ หมู่ ๖ บ้านโนนป่าบาก จุดที่ ๗ หมู่ ๘ บ้านหนองนาดี จุดที่ ๘ หมู่ ๙ บ้านสามหนอง จุดที่ ๙ หมู่ ๑๒ บ้านท่าเจริญ จุดที่ ๑๐ หมู่ ๑๑ ท่าคำมิด

๔.การสาธารณสุข

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูม มีระบบการดูแลสุขภาพที่เข้มแข็ง มี อสม.ช่วยตรวจเยี่ยมผู้ป่วย

และผู้สูงอายุ มีการอบรม อสม. อผส. ประจำปี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน และมีสถานที่สำหรับให้บริการประชาชนด้านสุขภาพ ดังนี้

ลำดับ	โรงพยาบาล	สถานที่ตั้ง	ตำแหน่งบุคลากรประจำหน่วยบริการ				
			ผอ.รพ.สต. (คน)	พยาบาลวิชาชีพ(คน)	ทันตภิบาลสาธารณสุขปฏิบัติการ (คน)	พนักงาน/พนักงานน ุเคราะห์ (คน)	รวม
๑	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบัวตูม รับผิดชอบหมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ ๑,๔,๕,๖,๗,๙,๑๐,๑๑,๑๒	ม.๙	๑	๒	๑	๒	๖
๒	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านนาเหว่ รับผิดชอบหมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ ๓, ๑๓, ๒, ๘, ๑๔	ม.๑๔	๑	๒	๑	๒	๖

6.สภาพการบริหาร จัดการขยะในพื้นที่

จากการลงสำรวจพื้นที่โดยคณะผู้วิจัย พบว่าการบริหารจัดการขยะของตำบล